

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 1997-1998

9 oktober 1997

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU EN NATUURBEHOUD

Interpellatie van de heer Didier Ramoudt tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de bescherming als monument en de renovatie van het casino van Oostende

Interpellatie van mevrouw Cecile Verwimp-Sillis tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de stand van zaken betreffende de afvalverbranding voor Vlaams-Brabant en de eventuele samenwerking terzake met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest
Met redenen omklede motie

Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud

Donderdag 9 oktober 1997

VOORZITTER : De heer Dirk Van Mechelen

– *De interpellatie wordt gehouden om 10.22 uur.*

Interpellatie van de heer Didier Ramoudt tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de bescherming als monument en de renovatie van het casino van Oostende

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Ramoudt tot de heer Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de bescherming als monument en de renovatie van het casino van Oostende.

De heer Ramoudt heeft het woord.

De heer Didier Ramoudt : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, op 18 september diende ik een interpellatie in naar aanleiding van uw voornemen om het casino van Oostende te klasseren. Vanuit de oppositie was het leuk te zien dat door uw beslissing de federale vice-premier, die een ongebreidelde bemoeizucht heeft, behoorlijk furieus was en nog steeds is. U counterde die superminister, waardoor hij zijn megalomaan project om het casino om te toveren in een appartementsgebouw in zijn toverhoed mocht laten zitten.

Het doet deugd vast te stellen dat Vlaanderen toch een beetje autonomie heeft. Door uw beslissing hebt u het bewijs geleverd dat u een ruggengraat heeft en dat u hebt kunnen weerstaan aan een druk die waarschijnlijk alle verbeelding tart. Dat siert u. Het siert u des te meer dat u ter plaatse bent komen kijken. U deed dit weliswaar nadat u de beslissing had genomen om het gebouw te klasseren of het op de lijst plaatsen. Persoonlijk denk ik dat het beter was geweest dat u eerst was komen kijken vooraleer een beslissing te nemen. Het belangrijkste is echter dat u bent komen kijken,

zodat u met kennis van zaken zult kunnen antwoorden op mijn vragen.

Minister Luc Martens : Ik ben vroeger herhaaldelijk in het casino van Oostende geweest, weliswaar niet om te spelen maar voor andere activiteiten. Het pand is me dus wel bekend.

De heer Didier Ramoudt : Ik ga ervan uit dat u de beslissing om het gebouw op de klasseringslijst te plaatsen niet lichtzinnig hebt genomen, en dat u rekening hebt gehouden met de mogelijke financiële gevolgen voor de Vlaamse overheid en voor de gemeentelijke overheid.

Ik ga er ook van uit dat u een nieuw advies hebt gevraagd om een ernstig onderbouwd dossier te kunnen voorleggen. Hoe kunt u anders verklaren dat bij twee vorige adviezen, in 1989 en in 1994, het casino geen intrinsieke waarde had om te worden geklasseerd ? Ik meen dat sindsdien geen werkzaamheden zijn uitgevoerd aan het gebouw.

In het laatste advies van 15 juli 1994 heeft de toenmalige directeur-generaal van het bestuur van Monumenten en Landschappen aan de toenmalige minister van Cultuur Sauwens het volgende advies gegeven – en ik citeer : 'Door zijn omvang en inplanting is het Kursaal een beeldbepalend gebouw. Samen met de Hippodroom en de Koninklijke Galerijen vormt het een belangrijk element van de westelijke stadsuitleg, gerealiseerd onder impuls van Leopold II. De architecturale kwaliteiten van het gebouw zijn minder vanzelfsprekend dan die van gelijktijdige naoorlogse bouwwerken te Oostende. Het beschermde postgebouw en het huidige Provinciaal Museum voor Moderne Kunst, beide naar het ontwerp van architect Eysselinck, komen sterker over. Terloops kan hier worden opgemerkt dat de Antwerpse bioscoop Rex van 1934, en na de Tweede Wereldoorlog herbouwd naar de oorspronkelijke plannen, kan doorgaan als

Ramoudt

beter geslaagde monumentsarchitectuur van Stijnen. Het Oostendse Kursaal is geen dergelijke hoogvlieger. Het zware bouwprogramma, de toegeving omwille van de degelijkheid van de constructie en de latere verbouwingen zijn daar vermoedelijk niet vreemd aan. Ten slotte dient ook nog gezegd dat de toestand van het Kursaal belabberd is. Reeds in 1989 werd onder meer binnen de provinciale commissie voor Monumenten en Landschappen de vraag gesteld omtrent de toekomst van het Kursaal. Het bestuur van Monumenten en Landschappen betwijfelde toen de monumentwaarde van het gebouw.

Nu, vijf jaar later, in 1994, na een revaluatie en na het PCML te hebben gehoord, meent het bestuur van Monumenten en Landschappen dat het Kursaal onvoldoende intrinsieke waarde heeft om als monument te worden beschermd. Evenwel dienen het monumentale fresco van Paul Delvaux en de beeldengroep van Jaspers op een of andere manier bewaard te blijven.'

Mijnheer de minister, vandaag, drie jaar later, ziet het gebouw er nog steeds belabberd uit. U hebt dat ongetwijfeld ook gezien.

Ik zou graag weten op basis van welk advies u de beslissing hebt genomen om het op de klasseringslijst te plaatsen en wat uw motivatie is. Natuurlijk is het ook mogelijk dat u als minister, en dat is uw volste recht, geen advies hebt afgewacht en dat een meer politieke inspiratie u heeft aangezet om de klassering door te voeren. Op die manier kon u minister Vande Lanotte een hak zetten als wisselgeld voor de beslissingen over het Structuurplan Vlaanderen. Tijdens uw afwezigheid werden immers cruciale beslissingen genomen die betrekking hadden op uw regio – maar dat zal wel toeval zijn.

Nu u in Oostende bent geweest, hebt u zich van de toestand kunnen vergewissen, alsook van de toestand van een ander project in de Van Iseghemlaan, waar toevallig ook de vice-premier zijn Mercuriusproject wenst neer te poten.

Het stadsbestuur heeft cijfers genoemd voor de renovatiewerken die dringend nodig zijn om van het casino opnieuw een leefbaar geheel te maken. Het blijft echter een raadsel waar men die cijfers vandaan haalt. Volgens de socialistische burgemeester van Oostende moet er minstens 1 miljard frank worden neergeteld om het gebouw opnieuw

functioneel te maken. Ik vermoed dat u een paar keer hebt moeten slikken toen u deze cijfers hoorde. Ze zouden uw gesplitste vastleggingskredieten en uw gesplitste ordonnatiekredieten immers voor de volgende jaren volledig opsorpen.

De SP-burgemeester meent dat de klassering een partijpolitieke zet van u is, want er was volgens hem afgesproken dat er geen beslissing zou worden genomen voor 1 september, zodat de stad andere plannen kon voorleggen. Als de minister cavalier seul wil spelen, moet hij met 600 miljoen frank op de proppen komen, aldus de burgemeester van Oostende.

Mijnheer de minister, u hebt ook reeds cijfers laten vallen in Oostende. U spreekt van ongeveer 275 miljoen frank voor de restauratie van de westelijke kant. Het Vlaams Gewest zou in fasen bijdragen in de kosten. Er zijn nog andere bedragen gevallen. De stad Oostende en Flanders Event, de organisatoren van allerlei spektakels, zouden 150 miljoen frank investeren in de binnenrenovatie.

Dat gegoochel met cijfers stemt tot nadenken. Bij mijn weten is er nog geen enkele studie of prijs-offerte gemaakt, aangezien men nog niet weet wat de renovatie zal inhouden, maar toch worden er reeds cijfers genoemd. Ik zou dan ook graag weten waarop de minister zich heeft gebaseerd om dergelijke cijfers te noemen en wat hij bedoelt met het faseren. Ik kan me op dit ogenblik niet van de indruk ontdoen dat de belabberde toestand van het casino op een even belabberde manier zal worden gerestaureerd en dat het een werk van lange adem zal worden. Dat kan Oostende mijden als de pest. Het klasseren van een gebouw kan en mag geen werk worden van lange adem. Daarmee zal de Oostendse gemeenschap niet gediend zijn, en het Vlaams Gewest zal de stad Oostende ook geen dienst bewijzen.

Wat ik evenmin begrijp is de te volgen procedure. Als men de binnen- en buitenkant van een gebouw restaureert, houdt dit dan niet in dat er geen steen mag worden verlegd? Of zal men eerst de aanpassingswerken doen en daarna klasseren?

In mijn interpellatieverzoek had ik een aantal vragen geformuleerd die ik nu zal herhalen. Ik hoop dat ik hierop een duidelijk antwoord zal krijgen. Graag had ik van de minister vernomen wat zijn motivatie is om het casino van Oostende op de ontwerprijst van te beschermen monumenten te plaatsen. Heeft de minister kennis van de door mij geciteerde nota van het bestuur van Monumenten en

Ramoudt

Landschappen met betrekking tot de klassering ? Is het advies van het bestuur van Monumenten en Landschappen ondertussen gewijzigd ? Indien dit zo is, dan had ik graag geweten waarom. Werd aan dit bestuur eigenlijk een nieuw advies gevraagd ? Zo ja, wanneer ? Zo niet, waarom niet ? Is dit advies reeds uitgebracht ? Zo ja, hoe luidt het ? Zo niet, op welke termijn verwacht u dit ?

Ik heb nog een belangrijke vraag : komt het casino van Oostende in aanmerking voor het stelsel van restauratiepremies voorzien in het besluit van de Vlaamse regering van 5 april 1995, dat werd gewijzigd bij besluit van de Vlaamse regering van 15 oktober 1996 ? Heeft de minister reeds een zicht op de totale kosten van de renovatie van het gebouw ? Zo ja, hoeveel bedragen deze ? Welke werken zullen worden uitgevoerd en hoeveel tijd zullen ze in beslag nemen ? Over welke budgetten beschikt de minister opdat de Vlaamse Gemeenschap een tegemoetkoming zou doen voor de renovatiewerken ? Op welke basis en op welke termijn zal een eventuele tegemoetkoming gebeuren ?

De voorzitter : De heer Maes heeft het woord.

De heer Jacky Maes : Mijnheer de minister, dames en heren, ik wil de interpellatie van de heer Ramoudt positief benaderen, aangezien Oostende inderdaad elke steun kan gebruiken.

Oostende heeft immers dringend zuurstof nodig : de streek heeft een van de hoogste werkloosheidscijfers. Al te lang werd in deze stad onderzocht wat er kon worden gedaan, zonder dat er daadwerkelijk iets gebeurde. Mijnheer de minister, uw beslissing om het casino op een voorlopige lijst van beschermde gebouwen te plaatsen veroorzaakte ontgensprekelijk heisa in de Oostendse huishouding en heeft heel wat stof doen opwaaien. Op uw beweegredenen wil ik vandaag niet terugkomen : ik meen dat u er voldoende motieven voor hebt.

Bij de Oostendse bevolking bestaat er echter weinig of geen liefde voor het Kursaal, maar er is ook een afkeer voor de appartementen die men wilde plaatsen. Het Kursaal is geen mooi gebouw en zal ook straks, bij de klassering, geen mooi gebouw worden. Dat is uiteraard subjectief, maar ook de afkeer van appartementen in Oostende is begrijpelijk. In Oostende zijn appartementen meestal geen voorbeeld van mooie realisaties – wel integendeel.

In elk geval moet er in dat dossier vlug worden gehandeld en er moet duidelijkheid worden

geschapen. Ik sluit me dus aan bij de heer Ramoudt, en mijn vragen kunnen dan ook aan de zijne worden toegevoegd.

Ten eerste : zal het gebouw volledig of slechts gedeeltelijk worden beschermd ? Gaat het slechts om de buitenwand ?

Ten tweede : hoe groot zal de subsidiëring zijn ?

Ten derde : zal er binnen de klassering ruimte zijn voor de bouw van een hogere theatertoren, wat in feite primordiaal is in de hele opzet van de verdere uitbouw van het Kursaal ?

De voorzitter : Minister Martens heeft het woord.

Minister Luc Martens : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik dank de interpellanten voor de geboden gelegenheid om ook buiten de kranten, op nog ernstiger plaatsen een gedachtewisseling over dit dossier te houden.

Ik meen dat hier geen partijpolitieke overwegingen hebben meegespeeld. Volgens mij is dat ook niet mogelijk, daar de coalitie in die stad dezelfde is als die van de Vlaamse regering. De suggesties in de pers als zouden dossiers terzake met elkaar worden verbonden en als zou men elkaar een hak trachten te zetten kloppen niet. Wel heb ik vastgesteld dat sommige Oostendse gemeenteraadsleden van oordeel zijn dat ze meer te zeggen hebben dan de burgemeester. Ik dacht dat de burgemeester de eerste burger was van de stad, maar blijkbaar heb ik me daarin vergist.

Ik tracht me aan het formele, naar mijn mening correcte standpunt terzake te houden. Het gaat in feite om de grote bekommernis voor de stad, zoveel is duidelijk. Het is een stad waarvan ikzelf en velen in Vlaanderen houden of zouden willen houden. Het is immers een stad die in het begin van deze eeuw een enorme roeping had. Men kan beweren dat Leopold II megalomaan was, maar hij was hoe dan ook iemand met een grote urbanistische ambitie. Bekijk bijvoorbeeld wat hij hier in Brussel voor ogen had, hoe hij grote architecten heeft ingehuurd. Ik denk aan de site die hij in Teruren heeft gerealiseerd en die hij in Brussel zelf wou verwezenlijken. Hiertoe deed hij een beroep op gekende architecten als Haussmann, wiens naam op heel wat gebouwen prijkt in Parijs. Leopold II had grootse plannen, niet alleen met Brussel, maar ook met Oostende. We hebben daarvan nog een aantal restanten : u verwijst naar de Koninklijke Galerijen en de Hippodroom. We zou-

Martens

den daaraan nog een aantal andere sites kunnen toevoegen.

De geschiedenis heeft zich anders voltrokken, helaas heeft Oostende veel van haar glorie verloren. Daarvoor zijn zeker verantwoordelijken aan te duiden, maar men moet de ambitie hebben niet meer de aristocraten van weleer te verzamelen om de stad leefbaar te maken – ze zijn immers niet talrijk genoeg meer. Men kan misschien wel de aristocraat in ieder van ons aanspreken : dan zijn er wel genoeg mensen om van Oostende een leefbare stad te maken.

Men kan natuurlijk voor een andere optie kiezen : een stad waar spektakels worden georganiseerd, waar een luchtvaartshow plaatsvindt en men Michael Jackson laat optreden. Ofwel kiest men voor een stad die een zekere waardigheid bezit, die zorg draagt voor haar stedelijk weefsel en waarbij men tracht deze stad kwalitatief opnieuw uit te bouwen. Van deze laatste optie ben ik persoonlijk voorstander.

Toen ik werd geconfronteerd met dit dossier, heb ik op een bepaald ogenblik snel en in een ongezellig kader moeten handelen. In bepaalde Vlaamse regio's bestaat er reeds een globale inventaris van al wat waardevol is op het vlak van het onroerende patrimonium. Wat Oostende betreft is men deze inventaris nu aan het beëindigen, en die is bijna voltooid. Als minister, bevoegd voor de monumenten, bevind ik me steeds in een positie van reageren. Men kan immers nooit vooraf weten wat de stedenbouwkundige intenties zijn van alle mogelijke Vlaamse steden en gemeenten en zomaar a priori handelen. Men moet een inventaris hebben op basis waarvan men kan handelen. We zijn ver gevorderd met het maken van deze inventaris.

We bevonden ons dus in de ongezellige situatie te moeten reageren, zeker omdat men vooraf het dossier niet kwam bespreken. Men kan tegenwerpen dat dit wel is gebeurd. In het begin van de maand augustus heeft een gesprek plaatsgevonden, naar aanleiding waarvan ik meteen heb meegedeeld dat ik voor dit dossier rond de tafel wou gaan zitten. Als bevoegd minister kon ik dat doen door een intentie te uiten met betrekking tot de klassering. Had ik me vol vertrouwen opgesteld en gezegd dat men maar eens moest terugkomen in een verder stadium, dan was het dossier reeds verder gevorderd en zou het moeilijker zijn geweest het terug te brengen naar de positie waarin ik het, gegeven de aangeduide omstandigheden, wou hebben. Met

andere woorden : ik moest aan tafel zitten en kan dat door gebruik te maken door deze procedure, door het plaatsen op de lijst. Dat heb ik dan ook gedaan. Wat men ook moge beweren, aan de stedelijke overheid heb ik steeds gezegd het niet te zullen klasseren zonder dat hen hiervan op de hoogte te brengen, maar tegelijk heb ik aangekondigd dat ik rond de tafel wilde gaan zitten. Ook dat was duidelijk : misschien heeft men die draagwijdte niet begrepen, maar ze kon geen andere zijn dan de handelingen die ik heb verricht.

Met betrekking tot dit dossier hebben we dan aan de administratie gevraagd een advies en tegelijk een ontwerp van besluit op te stellen. We hebben dus kennis genomen van dit hele dossier, met inbegrip van de nota van juni 1994 waaruit u citeert. We hebben vastgesteld dat er in het verleden andere visies bestonden, maar dat er ondertussen weer nieuwe visies zijn ontstaan. Dat is niet zo ongevoel. U grijpt zelfs terug naar 1989. Men merkt een evolutie in de hele thematiek van monumenten- en landschapszorg en van de dorpszichten. Deze evolutie is meestal mee bepaald door mensen. Globaal maatschappelijk gezien is er vandaag een grotere gevoeligheid voor de monumentenzorg : denken we maar aan het succes van de Open Monumentendag, dat na vele jaren zelfs nog toeneemt. Het aantal bezoekers steeg dit jaar van 500.000 tot 550.000. Het maatschappelijk draagvlak en de sensibiliteit zijn dus gegroeid, wat uiteraard ook wordt weerspiegeld in het nieuwe advies dat men heeft opgesteld.

Bovendien kan ik ook niet ontkennen dat een aantal gerenommeerde architecten en professoren – dus niet alleen de mensen van de actiegroep – een opinie tot uitdrukking hebben gebracht en een aantal interessante elementen hebben aangereikt.

In het licht van het nieuwe advies van het bestuur van Monumenten en Landschappen en in het licht van de inzichten die werden vertolkt door een aantal andere groepen of personen met enig gezag terzake in de samenleving, heb ik dan inderdaad beslist om het op de lijst te plaatsen. Dat betekent dat meteen ook de procedure start voor een definitieve erkenning of een definitieve klassering als monument. Het dossier wordt ten gronde uitgespit. Dit moet binnen het jaar gebeuren. Deze periode kan worden verlengd voor zes maanden. Ik moet dus uiterlijk binnen de achttien maanden uitspraak doen over het al dan niet klasseren van het monument. Doe ik dat niet binnen die periode, dan valt het monument terug op zijn oude statuut en is het weer een gebouw zoals de andere. Het is mijn bedoeling een en ander niet zolang te laten aansle-

Martens

pen, maar op korte termijn klaarheid te krijgen. Ik heb mijn diensten dan ook gevraagd een bijzondere inspanning te leveren, zodat er tegen het einde van het jaar of uiterlijk in het vroege voorjaar een definitieve uitspraak komt.

Ik ben na mijn werkbezoek alleen maar gesterkt in mijn overtuiging dat het gaat om een monument met een architecturaal-historisch en sociaal-cultureel bijzondere waarde. Het is een hoogtepunt van de architectuur van de jaren vijftig, die kan worden getypeerd als modernistisch met een aantal neoklassieke elementen die in de voorgevel zijn aangebracht. Het is een avant-gardegebouw met een grote transparantie en een sterke reductie van de lijn, getekend door architect Stijnen.

Er wordt gezegd dat het niet één van zijn beste werken is, maar daar kan men over twisten. Het werk dat daar staat is niet zoals Stijnen het voor ogen had. U weet zelf dat dit gebouw veel werd verbouwd en niet aan kwaliteit heeft gewonnen. Er was bijvoorbeeld een grote transparantie van de grote glaswand op het einde van de grote zaal, waardoor men na de vertoningen meteen zicht kon krijgen op het strand en op de zee, door het draaien van de wand. Men heeft een binnenmuur gebouwd, maar die kwam niet van Stijnen, dat had hij niet voor ogen. Er zijn ook verbouwingen gebeurd op andere plaatsen. Het is een zeer complex gebouw.

In de mate waarin wordt teruggekeerd naar het oorspronkelijke concept, zoals uitgetekend door Stijnen, en de communicatie tussen wat binnen en buiten het gebouw gebeurt, wordt het gebouw ook opgewaarderd. We moeten die kans aangrijpen. De communicatie met horecazaken is bij de bouw niet tot stand gekomen, omdat de middenstand dat toen zeer gevaarlijk vond. Zo mocht er in mijn eigen stad Roeselare indertijd geen groot station komen, omdat er rond het station activiteiten zouden komen die men in het katholieke Roeselare van toen onvoorstelbaar vond. Het station is er dan uiteindelijk in Lichtervelde gekomen. Reeds toen waren wij in Roeselare zo zuiver op de graat. *(Gelach)*

Ik wil alleen maar aanduiden hoe de geesten kunnen evolueren. Vandaag ziet men in dat het een goede zaak zou zijn dat er een levendige activiteit zou plaatsvinden. In dat geval moet men teruggaan naar wat Stijnen voor ogen had en zijn oorspronkelijk plan zoveel mogelijk opnieuw trachten te realiseren. Bovendien zijn er een aantal beeldende ele-

menten, zoals het werk van Jespers en het werk van Delvaux op de voorgevel en binnenin, die onmiskenbaar waardevol zijn. Dat staat buiten kijf.

Men moet tenslotte ook erkennen dat het een beeldbepalend gebouw is. Als je komt uit Engeland, met de RMT van weleer, en je kijkt naar die kust, dan zie je dat het casino op een cruciale plaats staat, niet alleen op het einde van de noord-zuidas, maar ook op de plaats waar het strand een bocht maakt, op een rustpunt. Het is eigenlijk van grote betekenis in het stedenbouwkundig aanzicht van de stad.

Dat waren allemaal voldoende elementen om het gebouw op de lijst te zetten en het dossier verder af te werken. Ik heb dat bij mijn laatste werkbezoek ook meegedeeld aan de burgemeester en de schepenen die aan het werkbezoek deelnamen. Zij hebben zich daarbij aangesloten. Men lijkt zich verzoend te hebben met deze optie. Wellicht zal het klasseren op de eerste plaats betrekking hebben op het geheel van de buitenwand. Daarvan heeft mijn administratie een eerste raming gemaakt. Die raming besloeg 275 miljoen frank.

Men toont altijd de schade op één bepaalde plaats. In de garage is er een soort sas, met een enorme erosie op een beperkt aantal vierkante meters, die wordt veroorzaakt door een werveling van de wind. Tien meter verder is de erosie niet zo uitgesproken. Er is hoe dan ook een probleem met de buitenwand. Mijn administratie raamt de kosten op 275 miljoen frank. Een aantal delen binnenin moeten worden geklasseerd, ik denk onder meer aan de wand waarop het schilderij van Delvaux is aangebracht.

Het is ook mogelijk dat we het klasseren van de buitenwand ruim interpreteren. De vraag kan worden gesteld of het om de uiterste buitenwand gaat, dan wel om de buitenwand samen met de tweede buitenwand die eigenlijk tegenover het glas van de buitenwand is ingebouwd.

Het klasseren zelf houdt helemaal niet het bevroren van een monument in. Het is een vooroordeel te denken dat aan een geklasseerd gebouw niet meer mag worden gewerkt. Bij een klassering wordt gezegd onder welke voorwaarden men in een bepaalde richting al dan niet wijzigingen mag aanbrengen. Klasseren is dus niet het bevroren van een gebouw, maar laat ruimte om het gebouw aan de noden van de tijd aan te passen en het eventueel opnieuw functioneel te maken. Daarvoor zijn er zeker geïnteresseerde partners. Flanders Event is er één van. Er kunnen zich ook nog anderen aan-

Martens

melden, die mogelijk in belangrijke mate de last van het functioneel maken zullen moeten dragen.

Ik kan vandaag geen uitspraak doen over het geheel van het dossier, maar volgens de timing die ik voor ogen heb zou men op het einde van volgend jaar, in oktober, aan de slag kunnen. Dat betekent dat er op het einde van 1998, in 1999 en nog deels in 2000 werkzaamheden zullen worden verricht. Daardoor komt men automatisch in een soort fasering terecht. Een en ander loopt namelijk over drie begrotingsjaren. U kunt het zelf omrekenen.

Als de stad bouwheer is, draagt de Vlaamse Gemeenschap 60 percent van de kosten. Verder wordt 20 percent gedragen door de provincie en 20 percent door de stad. Als we het totale te investeren bedrag iets hoger schatten komen we uit op 300 miljoen frank. 60 percent van dat bedrag is 180 miljoen frank, uit te zetten over drie jaar. Aan andere monumenten, zoals kerken of kloosters geven wij vaak veel hogere bedragen uit. Het bedrag is dus niet zo spectaculair.

Ik wil hiermee alleen maar aanduiden dat het bedrag niet echt een hindernis is. Het is een kwestie van prioriteiten en van noodzaak. Het dak verkeert in een bijzonder slechte staat. Als daaraan niets wordt gedaan, wordt het gebouw verder aangetast. Er is ook ruimte om de toren aan te passen. Dat hangt af van de modaliteiten waaronder wordt geklasseerd. Als het goed wordt aangepakt, dan kan dit gebeuren zonder belangrijke visuele hindernissen.

Ik heb hiermee – weliswaar niet vraag per vraag – impliciet op uw vragen geantwoord, mijnheer Ramoudt. Als er nog vragen zijn waarop ik niet heb geantwoord kunt u die gerust nog stellen.

Ik wil nog even iets zeggen over de Van Iseghemlaan. Daarover is op dit moment nog geen besluit of intentie getekend. Het is mogelijk dat ik dit in de komende dagen teken. Dat betekent nog niet dat dit zal eindigen in een klassering. Dit dossier is niet hetzelfde.

De vraag is wat er in de plaats komt. Er werd een project voorgesteld door een architectenbureau uit het Antwerpse, maar dat is mij verder niet bekend. Voor dergelijke belangrijke ingrepen in het stadsweefsel is het goed een meervoudige offerte te vragen en meerdere architecten aan te spreken om

een alternatief te formuleren. Daar staan een aantal gebouwen in Art-Decostijl, die representatief zijn voor het interbellum. Toen het massatoerisme in Oostende ontstond, kwam er een verschuiving van de stadskern en een verandering in de schaal van de gebouwen. Een aantal gebouwen met Art-Deco-elementen bevinden zich in het huizenblok rond de Van Iseghemlaan.

Ik moet echter bekennen dat de gebouwen in deze buurt zich in een bijzonder slechte staat bevinden. Deze toestand is niet nieuw, maar een gevolg van jarenlange verloedering. Ik ben het ermee eens dat er een alternatief nodig is, maar enkel als het waardevol is. Daarvoor moeten we de hele zaak in een breder perspectief plaatsen en mogen we niet alles a priori aan één investeerder toekennen. We moeten ook onderzoeken wat andere investeerders willen aanbieden, zowel op het vlak van de functies die men wil geven als op architecturaal gebied. De beslissingen hierover moeten goed worden overwogen.

Mijnheer Ramoudt, het argument dat men uit de boot zou vallen voor het Mercuriusproject is onjuist. Dit project van de heer Van Rompuy betreft het revitaliseren van de stadskernen in functie van de handel. Vanuit dit project kan men zich niet uitspreken of deze handelsfunctie al dan niet wordt geactiveerd in een gerenoveerd pand. Het doel van het Mercuriusproject is enkel dat inspanningen worden geleverd voor de heropleving van het handelscentrum. Het project vertrekt vanuit een volledig andere invalshoek en beide mogen niet worden vermengd.

Tijdens het werkbezoek heb ik afgesproken dat ik de uitspraak over de definitieve bestemming van de Van Iseghemlaan zal kaderen in het volledig monumentenbeleid van Oostende. Wij zijn reeds klaar met de inventarisatie en nu gebeurt het redactioneel werk. Eenmaal de eindredactie achter de rug is, zal de dienst voor Monumenten en Landschappen in gesprek treden met de stad Oostende. Er zal een lijst worden opgesteld van die dermate waardevolle stadsdelen, dorpszichten en panden waarover geen betwisting mogelijk is. Als stad zich tegen een bepaalde klassering verzet, zal ik mij baseren op deze lijst om een uitspraak te doen.

De eindredactie en het opstellen van de lijst zouden in het voorjaar van volgend jaar moeten zijn afgerond, en ik zal bijgevolg pas dan een definitieve beslissing over de Van Iseghemlaan kunnen nemen.

De voorzitter : De heer Ramoudt heeft het woord.

De heer Didier Ramoudt : Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. U beheert dit dossier goed en weet waarover u spreekt. Dit is goed voor de stad Oostende. Toch bevat uw antwoord een aantal onduidelijkheden.

U vertelde dat er een nieuw advies was. Dit interesseert mij ten zeerste, en ik zou graag vernemen van wanneer dit dateert en of ik er een kopij van kan krijgen.

Tevens zei u dat er geen partijpolitieke spelletjes werden gespeeld, maar toch meen ik dat u ooit op televisie heel duidelijk hebt gesteld dat een federaal minister op zijn terrein moet blijven.

Minister Luc Martens : Ik zou hetzelfde hebben gezegd tegen eender welke minister uit de federale regering. Toevallig betrof het iemand die ook in Oostende woont.

De heer Didier Ramoudt : Staat u mij dan toe te zeggen dat uw coalitiepartners in Oostende dit anders hebben geïnterpreteerd. Ik onderschrijf dat een en ander verkeerd is gelopen in de zaak van het casino van Oostende en dat de verantwoordelijkheden hiervoor bij het lokaal bestuur liggen. Toch merk ik tegelijkertijd op dat de CVP er al 36 jaar werkzaam is en de pluim dus op de eigen hoed mag steken. Ik deel ook uw bekommernis dat de stad Oostende beter verdient.

U zegt dat er begin augustus een eerste gesprek plaatsvond en dat u mee aan tafel zat. Ik vraag mij af of u dan niet aan tafel zat voor de andere gesprekspartners er waren. Volgens mij bent u de afspraak vergeten om op 1 september een beslissing te nemen.

Ik wil nog graag van u vernemen of de 275 miljoen frank waar u het over had de eindprijs betreft. Ik hoop van niet, want de prijs voor de renovatie zal veel hoger zijn.

Minister Luc Martens : Er is een groot verschil tussen restauratie en renovatie. Het bedrag betreft een raming voor de buitenrestauratie. Hier moeten nog een beperkt aantal restauraties binnenin het gebouw aan worden toegevoegd. Ik denk hierbij aan de wand waarop een schilderij van Delvaux prijkt. Het werd ooit op een zeer slechte manier gerestaureerd. Het mooie schilderij werd door regen aangetast, waarna een aantal huisschilders – die vermoedelijk hun werk zeer goed kennen, maar

minder van schilderijen afweten – het kunstwerk hebben bepleisterd met een rol.

De heer Didier Ramoudt : Ik maakte mij al zorgen dat dit bedrag de limiet zou zijn.

Het zou jammer zijn mochten wij ons vastpinnen op een bedrag. Zelfs voor de restauratie van de buitenkant alleen mogen we niet aan een bedrag vasthouden. Als men een gebouw wil renoveren en het een nieuwe functie wil geven, dan moet men dit goed doen en ook voorzien in voldoende financiële middelen.

Mijnheer de minister, in verband met het Mercuriuproject stel ik vast dat u het over een andere boeg gooit wat het advies betreft. U zegt geïnteresseerd te zijn in wat er in de plaats komt, maar dit heeft niets te maken met renovatie of klassering. Men mag geen beoordeling maken aan de hand van wat er in de plaats zal komen. Het gaat hier over de bezorgdheid over monumenten en landschappen.

De voorzitter : De heer Maes heeft het woord.

De heer Jacky Maes : Uit het antwoord van de minister blijkt dat het probleem niet op de lange baan zal worden geschoven. Dit zal Oostende plezier doen. We kunnen dus verwachten dat er tegen het einde van 1998 iets zal gebeuren met het Kursaal dat sinds jaren verkommert.

Ik wil de minister er wel op wijzen dat het niet juist is dat in de stad Oostende nog niets werd beschermd. Dit gebeurde reeds voor een veertigtal zaken. Het valt wel op dat er in de periode 1985 tot 1994 niets gebeurde. Het is dus de hoogste tijd voor verandering.

Ik zou de minister ook willen aanraden werk te maken van de wijk rond de Sportstraat. Deze wijk is op het vlak van de Art Deco minstens even belangrijk als de wijk rond de Van Iseghemlaan.

Minister Luc Martens : Mijnheer Ramoudt, ik zal u een kopij bezorgen van het nieuw advies waaruit ik reeds delen heb geciteerd. Het werd opgesteld rond 7 augustus.

Het bedrag dat werd vernoemd betreft een raming en geen plafond. We moeten hierover nog advies vragen aan een architect en andere deskundigen. De prijs mag zowel lager als hoger worden.

Martens

Over de Van Iseghemlaan heeft de heer Ramoudt gedeeltelijk gelijk, maar ik herhaal nogmaals dat ik mijn beslissing zal nemen in het kader van de monumentenzorg van de hele stad Oostende. Ik ben blij dat de heer Maes heeft verwezen naar de buurt rond de Sportstraat, want daar bevinden zich meerdere huizenblokken die op het gebied van de Art Deco zeer waardevol zijn. Niet alles kan worden geklasseerd en de keuzes zullen moeten worden genomen in het licht van een alternatief.

Zo een alternatief kan al aanwezig zijn in de stad. Zo kan worden beslist om de meer homogene gedeeltes van de stad te bewaren. In de wijk rond de Van Iseghemlaan is de aanwezigheid van Art Deco niet zo homogeen en minder uitgesproken. Het gaat enkel over een beperkt aantal panden, maar niet langer over bijvoorbeeld de achterkanten ervan.

Er spelen echter heel wat verschillende overwegingen mee. We moeten rekening houden met wat er vandaag bestaat, maar ook met hoe de stad er morgen zal uitzien. Ik ben er mij van bewust dat het gevaar om een arbitraire keuze te maken zou kunnen ontstaan. Dit is natuurlijk niet mijn bedoeling. Daarom heb ik de documenten nog niet ondertekend. Ik spreek hierover dan ook een heel andere taal dan over het casino. Voor het casino bestaat immers geen enkel waardig alternatief.

De voorzitter : Mijnheer de minister, ik neem aan dat u uit de gretigheid van de commissieleden om over monumenten te praten, hebt begrepen dat we met enthousiasme wachten op de aangekondigde beleidsbrief. Die zouden we naar aanleiding van de begroting graag willen bespreken.

Het incident is gesloten.

Interpellatie van mevrouw Cecile Verwimp-Sillis tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de stand van zaken betreffende de afvalverbranding voor Vlaams-Brabant en de eventuele samenwerking terzake met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van mevrouw Verwimp tot de heer Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling,

over de stand van zaken betreffende de afvalverbranding voor Vlaams-Brabant en de eventuele samenwerking terzake met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Mevrouw Verwimp heeft het woord.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : Mijnheer de minister, u werd over dit onderwerp al herhaaldelijk ondervraagd, niet enkel door mij. U hebt steevast geantwoord dat een grote oven op het grondgebied van de provincie Vlaams-Brabant een absolute noodzaak is. Omtrent de locatie is er wel wat te doen geweest, maar Drogenbos werd al snel de grootste kanshebber. Ooit werd er zelfs gedacht aan twee grote ovens : één van 300.000 ton en één van 260.000 ton. De capaciteit is ondertussen gereduceerd tot 206.000 ton per jaar. De bouwaanvraag gaat echter nog altijd uit van 300.000 ton. De oven zelf werd nooit in vraag gesteld.

In augustus, in volle komkommertijd, kwam daar plots verandering in. Toen werd die oven het voorwerp van onderhandelingen tussen het Vlaams en het Brussels Gewest. De kranten schreven zelfs dat hij zou worden geruild tegen een propere Zenne. Maar vorige week, bij de gedachtewisseling over het Brusselplan van de Vlaamse regering, ontkende u die koppeling, mijnheer de minister. U zei dat de zuivering van de Zenne enkel werd aangehaald opdat men waakzaam zou blijven. In vorige onderhandelingen zijn bestuurders van het Brussels Gewest er namelijk in geslaagd hun beloftes niet na te komen. We moeten zorgen dat dit zich niet herhaalt.

Ik heb begrepen dat er inmiddels druk wordt onderhandeld door een technische werkgroep. Die brengt geregeld verslag uit aan de respectieve ministers. Aan de basis liggen vijf voorwaarden die Vlaanderen stelt, en vermoedelijk ook een aantal Brusselse voorwaarden. In dit verband hebt u vorige week al een tipje van de sluier opgelicht. Maar er blijven een aantal geheimen overeind, zoals het probleem van de 80.000 ton afval uit Vlaams-Brabant, die niet zal worden verbrand in Neder-Over-Heembeek. Verder zijn er ook nog assen te storten en gerecupereerde rookgassen. Vóór ik tot mijn concrete vragen kom, wil ik de discussie nog eens opentrekken naar de grond van de zaak. De onderhandelingen die worden gevoerd, gaan nog steeds over het verbranden van afval. Zoals iedereen weet, zijn wij daar tegen.

Ik kom nogmaals terug op de beruchte ladder van Lansink, waar preventie en hergebruik op kop

Verwimp-Sillis

staan. Er zijn gemeentes waar het afvalpreventiebeleid werkt. Daar is ondanks het afvaltoerisme de totale hoeveelheid afval drastisch gedaald. De heer Parent, administrateur-generaal van de OVAM, heeft dit zelf toegegeven. Een belangrijk deel van die preventie bestaat in het thuiscomposteren van het groenafval. De gemeente die zeer goed scoort op het vlak van afvalpreventiebeleid, promoot dit thuiscomposteren zeer sterk. Door het ophalen van het GFT in de andere gemeentes van Vlaams-Brabant is de restfractie gedaald, maar de totale hoeveelheid afval is nog altijd licht aan het stijgen.

Mijnheer de minister, ik weet hoe moeilijk deze zaak ligt. We hebben op relatief korte termijn slechte gewoontes gekweekt in verband met afval. Er zijn te veel machten die leven van afval en er zelfs groot geld aan verdienen. Voor een groot aantal afvalstromen zijn er ondertussen oplossingen gevonden, onder meer via kringloopcentra en recuperatie- en recyclagebedrijven. In 1995 stelde de BBL dat er nog 15 percent probleemafval overbleef. Ook hiervoor moet via onderzoek en ontwikkeling oplossingen worden gevonden.

Als we uitgaan van een goed en belonend preventiebeleid, mijnheer de minister, kan die 15 percent verminderen. Ik stel u eens te meer de vraag wat u nog zult verbranden wanneer het preventiebeleid werkt? U hebt al geantwoord dat u eigenlijk niet in uw eigen beleid gelooft. Daardoor moeten we ervan uitgaan dat toch nog een bepaalde restfractie zal worden verbrand. Ondanks de beste technieken zullen er dus nog dioxines worden geproduceerd.

Aan het Brussels Gewest stelt u de voorwaarde dat de oven zou worden uitgerust met technieken van minstens dezelfde kwaliteit als die waarin de plannen voor Drogenbos voorzien. Nochtans is deze technologie eigenlijk al verouderd. Met ovens van dat type worden de normen inzake dioxines nergens gehaald. Wel zijn er kleinschalige alternatieve technieken, zoals scheidings- en vergistingsinstallaties, die nauwelijks dioxines en andere giftige rookgassen produceren en die de te verbranden fractie substantieel reduceren. Die nieuwe installaties worden als prototype ingezet in Nederland en Duitsland.

Ik vraag tot slot nog even uw aandacht voor het MER dat werd opgesteld voor de milieuvergunningaanvraag van de oven in Drogenbos. Men gaat ervan uit dat dit stukje België, dat gedeeltelijk tot het Vlaams en gedeeltelijk tot het Brussels Gewest hoort, toch al in die mate is verloederd dat

het beetje extra hinder van een afvaloven te verwaarlozen is. In het MER staan echter nergens cijfers over het gecumuleerde effect dat de nieuwe en reeds bestaande vervuiling samen op de gezondheid van de omwonenden zal hebben. Die bewoners zouden zogenaamd van een laag sociaal-economisch allooi zijn en tegen elke actie zijn gekant, omdat ze enkel hun eigenbelang zien en niet het algemeen belang. Ik verwijt u deze redenering niet, mijnheer de minister, maar vestig er alleen uw aandacht op.

Nu komt ik tot mijn concrete vragen. Wat zijn de redenen voor de plotse ommekeer in het beleid? Sinds augustus kan er over de oven worden onderhandeld, terwijl dat vroeger onmogelijk was. Hoe ver staan de onderhandelingen? U hebt wel gezegd dat dit nog geheim moet blijven, maar intussen lekt er wel van alles uit in kranten en weet het parlement minder dan de pers. Wat zijn de mogelijke oplossingen voor de 80.000 tot 100.000 ton die niet naar Neder-Over-Heembeek gaat, voor de vliegassen en voor de gerecupereerde rookgassen? Als de onderhandelingen mislukken, bent u dan bereid andere alternatieven dan een grote roosteroven in Drogenbos nog een kans te geven? Minister-president Van den Brande stelt deze legislatuur een vrij behoorlijk bedrag ter beschikking voor onderzoek naar en ontwikkeling van nieuwe afvaltechnologieën. Lopen er in dat verband onderzoeksprojecten of zijn die gepland?

De voorzitter : De heer Tobback heeft het woord.

De heer Bruno Tobback : Ik wens geen debat ten gronde aan te gaan over de keuze. Toch maken ook wij ons ongerust over de concrete inhoud van de lopende onderhandelingen en discussies. Ik verwijs hier onder andere naar wat we hebben gelezen over de voorstellen van Brussel. Los van de discussie of we nu al dan niet een oven gebruiken, pleitten voor het behoud van een installatie waarvan de technologie nog meer is verouderd dan de voor Drogenbos geplande.

We kennen de negatieve effecten van die erg verouderde technologieën. We moeten vermijden een klein zeer te verhelpen door een nog groter zeer in stand te houden. Ik ben dus ongerust over de concrete inhoud van die onderhandelingen en van de voorstellen van het Brussels Gewest. Zoals die nu voorliggen zijn ze voor ons onaanvaardbaar.

De voorzitter : De heer Lootens-Stael heeft het woord.

De heer Dominiek Lootens-Stael : Mijnheer de minister, mijn vraag heeft hetzelfde onderwerp als die van de heer Tobback. Welke voorwaarden hebt u vooropgesteld bij de onderhandelingen met het Brussels Gewest om het afval van Vlaams-Brabant in Neder-over-Heembeek te verbranden. Vorige week had u het over redelijke, billijke voorwaarden. Wat bedoelt u daarmee ? Af en toe lekt er iets uit in de pers. De parlementsleden kunnen dus best ook worden geïnformeerd.

Wordt als een van die voorwaarden ook gevraagd om de oven van Neder-over-Heembeek aan te passen en milieuvriendelijker te maken ? In de pers staat dat er problemen zouden zijn gerezen met minister Gosuin van het Brussels Gewest over de financiële implicaties. Kunt u dat verduidelijken ?

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mijnheer de minister, de gezondheidseffecten van oudere installaties doen heel wat vragen rijzen. Zo zijn er over Neder-over-Heembeek heel wat klachten. Dat is niet verwonderlijk gezien de sinds jaar en dag bekende vervuiling vanuit die gemeente. Pas nu zouden we daar ten gronde aan verhelpen. De vraag is of het hier niet gaat om het oplappen van een verouderde installatie. Zijn daar gegevens over bekend ? Moeten we niet dringend onderzoeken welke effecten de verbranding heeft, die nu in abominabele omstandigheden verloopt ? Welke initiatieven zijn er al genomen ? Hoewel het niet specifiek uw domein is, kunt u daarover toch overleg plegen met de Vlaamse, federale en Brusselse bevoegde ministers om te zien of er een volwaardig epidemiologisch onderzoek kan worden gevoerd.

Ik heb ook een aantal technische vragen. Als we ervan uitgaan dat deze constructie verder wordt doorgevoerd en we een deel van Neder-over-Heembeek naar Drogenbos overhevelen, welke garanties zijn er dan inzake medebeheer ? Wat wordt dan de bevoegdheid van Vlaanderen ? Welke afspraken kunnen er worden gemaakt met Watco ? Wat betekent dit voor de prijsbepaling ? Deze vragen zijn noodzakelijk om te voorkomen dat we, zoals bij vorige onderhandelingen met het Brussels Gewest, bedrogen zouden uitkomen.

De milieubeweging zou zo een oplossing gedeeltelijk kunnen aanvaarden als er garanties komen voor een uitdoofscenario. Daarbij moet men een zeer krappe planning hanteren voor de verbranding, en moet een maximale druk worden opgelegd om aan preventie en recuperatie te doen in zowel Vlaams-Brabant als Brussel. Welke garantie heb-

ben we dat de capaciteit in Neder-over-Heembeek zeker niet zal uitbreiden maar integendeel zal worden afgebouwd ? Men zou bijvoorbeeld van drie naar twee ovenlijnen kunnen overschakelen.

Ik heb begrepen dat men eigenlijk al bezig is met de installatie van een nieuwe rookgaszuivering. Kunt u dat bevestigen ? Ik heb ook vernomen dat men niet de beste beschikbare technologie zou gebruiken. Gezien de reeds bestaande problemen met de effecten op de gezondheid, vraag ik me af of we dat in Vlaanderen kunnen aanvaarden, zeker als men er rekening mee houdt dat door de windrichting de rookpluimen ook bij ons terecht komen.

Vanuit het Brussels Gewest komen er ook vragen over de verwerking van GFT. Verbranding, de tot voor kort in Neder-over-Heembeek gebruikte oplossing, is uiteraard niet wenselijk. Zijn er concrete vragen om dat door Vlaanderen te laten verwerken ? Waar kunt u daarmee terecht ? Zal dit geen problemen opleveren als men rekening houdt met de reeds bestaande overlast ?

De voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister Theo Kelchtermans : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, ik ben blij met deze vragen. Ook vorige keer heb ik vrijmoedig gesproken in het overleg met de adviescommissie over het Beleidsplan Brussel. Ik heb wel vermeden na ieder overleg een zegebulletin openbaar te maken. Dat is niet de bedoeling. Vanaf het begin hebben we gesteld dat we bereid zijn tot een ernstig overleg zonder ons te willen verschuilen achter een rookgordijn. Deze houding heeft sommigen blijkbaar verrast. Ik stel vast dat aan Brusselse zijde positief werd gereageerd. De twee partijen willen duidelijk tot een oplossing komen.

In verband met de afvalverbranding geldt de algemene opmerking dat het derde afvalstoffenplan, dat loopt van 1997 tot 2001, nog moet worden goedgekeurd. De Vlaamse regering heeft dit nog niet gedaan. We voeren daarom enige druk uit bij de onderhandelingen, niet alleen in Vlaams-Brabant maar ook in Antwerpen en Limburg, waar men met gelijkaardige problemen kampt. De krappe capaciteit in Vlaanderen moet worden verdeeld over het overgebleven werkgebied, dat zich situeert in Antwerpen, Vlaams-Brabant en Limburg. We kunnen het ook ruimer zien dan de provincies en intercommunales en ook daar de concurrentie een rol laten spelen. Het land van Aalst en ILVA is daar een mooi voorbeeld van.

Kelchtermans

In het vorige afvalstoffenplan hebben we trouwens een aantal afvalovens gesloten omdat ze niet aan de voorwaarden voldeden. Ik verwijs onder meer naar Ronse, Willebroek, Knokke-Heist, Heist-op-den-Berg, Izegem, Merksem en Stabroek. Ik begrijp wel dat men mijn acties verkeerd interpreteert. De zaken liggen immers gevoelig bij de publieke opinie, zodat men vaak voorbarige conclusies trekt. Ik heb ook gezegd dat IHK en Isvag niet verder mogen functioneren als ze niet voldoen aan de stringente voorwaarden van Vlarem II. We moeten dus afwachten of de intercommunales bereid zijn die investeringen te doen.

Sommige mensen verkondigen nu reeds mijn standpunt over verbranding, zonder dat ik daar iets heb over gezegd. Het herinnert aan de anekdote over een oppositielid die in de gemeenteraad zei dat hij de vraag van de burgemeester niet had verstaan, maar dat zijn antwoord hoe dan ook neen was. Ik kan een hoop argumenten aanhalen, maar die zullen in die omstandigheden toch geen indruk op u maken.

Misschien heeft mevrouw Vogels daar betere argumenten voor. Zij heeft immers ervaren wat het zoeken naar aanvaardbare probleemoplossingen inhoudt. Ik bedoel dit niet als kritiek, integendeel. Als iedereen het ideaalbeeld zou naleven, zou er veel minder afval zijn. Maar helaas ligt de werkelijkheid anders en daar heeft ze zich haast noodgedwongen bij moeten neerleggen. Dus moet ook de schepen voor Leefmilieu in Antwerpen aanvaarden dat voor Beveren en Antwerpen bijkomende capaciteit nodig is. Zij zegt dit ook onomwonden, alhoewel dit op kritiek stuit van mensen die het liever anders zouden zien. Maar ze kan niet anders en weet dat maar al te goed. Anders raakt het probleem helemaal niet opgelost. Mevrouw Vogels engageert zich samen met de stad voor een oplossing waarbij, hoe men het ook draait of keert, verbranding een essentieel bestanddeel blijft.

Om terug te komen op deze interpellatie : ik ga er dus wel mee akkoord om uit te gaan van een zo laag mogelijke verbrandingscapaciteit, maar niet met het feit dat telkens alternatieven worden voorgelaten waar de mensen luidop van gaan dromen. Er is hier ook verwezen naar de onderzoeken en ontwikkelingsprojecten die in dat verband nog nodig zijn. Het is niet aan ons om de meest geschikte technologie eenzijdig op te leggen. Wel moet de overheid normen opstellen en dat heeft ze ook gedaan. Als er dan een betere, haalbare en economisch toepasbare technologie beschikbaar

wordt, die toelaat de normen nog te verscherpen, dan zullen we daar ook zonder probleem werk van maken.

Zelfs in de op milieuvlak meest progressieve landen, zoals Denemarken en Nederland, wordt dit debat niet zo scherp gevoerd als hier. Dit komt omdat in ons land de vorige generaties zo veel kwade effecten hebben ervaren van de verbrandingsovens, wat terecht veel kwaad bloed heeft gezet. Moesten van in het begin de huidige voorwaarden mogelijk zijn geweest en de enorme investeringen van nu zijn doorgevoerd, dan zaten we nu in een totaal ander klimaat rond deze belangrijke stap van afvalverwijdering.

Tot daar een algemene beschouwing. Ik zal het nu even hebben over de concrete stand van zaken bij de onderhandelingen. Ik begin met de wijze waarop ze tot stand zijn gekomen. Het verrast me dat de mensen van Vlaams-Brabant over een klein wonder spreken. Vanuit Vlaams-Brabant en Halle-Vilvoorde vragen we al jaren aan Brussel om een vorm van samenwerking teneinde zo gebruik te kunnen maken van de capaciteit van die stad. Zo ver is men echter nooit geraakt. Pas nu het menens is en Vlaams-Brabant over een alternatief beschikt, krijgen we een antwoord van het Brussels Gewest.

Dit alles is gerealiseerd via onder andere het Vlaams Parlement. Zo heeft de heer Walter Vandebossche me in dit verband een vraag gesteld over mijn bereidheid tot overleg met Brussel. Ik heb hem toen geantwoord dat ik niets tegen overleg heb als het tenminste ernstig verloopt, vanuit ernstige intenties vertrekt en er achteraf zo sluitend wordt geformuleerd dat de uitvoering wordt gewaarborgd. Ik heb toen inderdaad verwezen naar het bestaande samenwerkingsakkoord voor de afvalwaterzuivering, dat helaas met een vertraging van zeven of acht jaar is tot stand gekomen. Men stoot zich nu eenmaal geen twee keer aan dezelfde steen, waardoor er een groot wantrouwen heerst. Daarom zal een overleg – als het er komt – onder zeer stringente voorwaarden moeten verlopen. We hebben die dossiers nooit aan elkaar gekoppeld, maar we hebben wel de waterzuivering aangehaald als voorbeeld van hoe het niet kan, wat men trouwens ook heeft aanvaard.

Dan is er nog de uitdrukkelijke vraag van de minister-president van het Brussels Gewest aan zijn Vlaamse ambtgenoot om een dergelijk overleg op het niveau van de gewesten te organiseren. Dit gaf aanleiding tot het bilateraal overleg dat ik nog vóór het reces heb gevoerd met minister Gosuin van het Brussels Gewest, in samenspraak met Vla-

Kelchtermans

braver uit Vlaams-Brabant. Ik heb dus niets gedaan zonder Vlabraver erbij te betrekken.

Tijdens de vakantie werden in dit verband een aantal werkvergaderingen gehouden. In de technische werkgroep ad hoc van 30 juni, 14 juli en 8 september werd vooropgesteld welke informatie nodig was om de onderhandelingen zinvol te kunnen laten verlopen. Er is toen afgesproken dat we zouden proberen het dossier politiek af te ronden tegen eind september. Die streefdatum werd niet gehaald, hoewel reeds een hele weg werd afgelegd.

Welke voorwaarden hebben we samen met Vlaams-Brabant uitdrukkelijk op dat overleg naar voren gebracht? Ten eerste ging het om de verbrandingscapaciteit. Voor de oven van Vlaams-Brabant in Drogenbos werd in het ontwerp van afvalstoffenplan oorspronkelijk voorzien in een capaciteit van 330.000 ton. We hebben die gereduceerd tot 220.000 ton. De oven van Neder-Over-Heembeek heeft een capaciteit van ongeveer 550.000 ton terwijl een aantal elementaire milieuvorwaarden, zoals u opmerkte, niet worden vervuld. Hij beschikt niet over rookgaswaszuivering. Al jaren valt er neerslag op een aantal Brusselse gemeenten. In Vlaams-Brabant hebben vooral Halle-Vilvoorde, Zaventem en Grimbergen, maar ook andere gemeenten, er eveneens last van.

Gezien de reductie tot 220.000 ton in Drogenbos zeggen we dat het Brussels Gewest van zijn capaciteit van 550.000 ton één derde ter beschikking moet stellen aan Vlaanderen. Daarover bestaat geen discussie. In alle eerlijkheid moeten we wel toegeven dat dit aan Brusselse zijde grote problemen veroorzaakt. Daardoor moet Brussel in het afvalstoffenbeleid dat het nu met een enorme inspanning op touw zet om Vlaanderen bij te benen, zijn afvalberg verkleinen met één derde. Om dat deel van de capaciteit, die het tot nu toe volledig benutte, vrij te maken, moet het een selectief afvalbeleid voeren. Daartoe zijn een reeks maatregelen uitgewerkt en in de praktijk toegepast. De doelstelling zal bijna zeker worden gehaald, alhoewel er nog een kans bestaat dat dit niet lukt.

Het Vlaams Gewest, en meer bepaald Vlaams-Brabant, vraagt dus uitdrukkelijk en onder alle omstandigheden één derde van de afvalverbrandingscapaciteit voor te behouden voor zijn afval. Alhoewel Neder-Over-Heembeek over drie ovenlijnen beschikt, valt dat één derde niet in ovenlijnen uit te drukken. Het is dus niet mogelijk dat we

één ovenlijn voor ons reserveren, maar alleen om in algemene termen van capaciteit te spreken.

Ik denk dat Brussel de logica van de vraag wel erkent. De vraag blijft wat we doen als die capaciteit niet kan worden vrijgemaakt. Brussel vraagt dat wij dat risico zouden delen, maar daarop ga ik niet in omdat er voor ons geen enkel risico is als we voor de Drogenbos-oplossing opteren. Trouwens, we zetten onszelf hiermee onder druk, want we dalen dan van 220 tot 230 ton naar 180. Dit volstaat voor het huishoudelijk afval van Vlaams-Brabant maar niet voor het gelijkgestelde bedrijfsafval. Daarvoor is nog geen oplossing gevonden. Maar capaciteiten die elders nog aanwezig zijn, kunnen eveneens worden gebruikt. Het moeten communicerende vaten blijven. Er is dan wel geen jacht op afval, maar men moet de capaciteit onder druk houden en de gaatjes opvullen waar dat kan. Dit lijkt me een belangrijk punt, waarbij de goede wil aan weerskanten aanwezig is om tot een oplossing te komen. Vanuit het Vlaams Gewest wordt daarom gezegd dat Brussel een derde van zijn capaciteit zal moeten afstaan.

Onze vijf voorwaarden op het overleg werden me door Vlabraver bezorgd, en heb ik vervolgens overgenomen. Hoewel ze daarover niet enthousiast waren, heb ik erop aangedrongen dat we, indien zich de gelegenheid zou voordoen, tot een akkoord zouden komen.

De tweede voorwaarde betreft de deelname in de gemengde vennootschappen. Het gaat hier om de eigendom aan de ene kant en de exploitatie aan de andere. Van de eigendomsvennootschap vragen we een derde van de participatie in het beheer van het publieke deel. Daarover circuleren twee cijfers: 51 procent en 49 procent. 51 procent slaat op het aandeel van het Brussels Gewest, en geldt zowel voor de exploitatie als de eigendomsmaatschappij. We vragen dus een derde in beide. Waarschijnlijk zal Brussel zich zware inspanningen moeten getroosten om daarop in te gaan. De logica van het verhaal is dus dat we een derde vragen van de capaciteit, een derde van het beheer in de exploitatie en een derde van het eigendomsbeheer. Waarschijnlijk zal daardoor een enorme technische discussie ontstaan over welke prijs Vlabraver zal moeten betalen om te mogen intreden. Dat is dus een derde van het publieke deel.

Er zullen een aantal items worden vastgelegd waarover een vetorecht bestaat. Op die manier kunnen we in de combine met het privé- en het Brusselse deel niet in een minderheidspositie worden gedruimd. Ik kan geen beslissingen nemen

Kelchtermans

tegen Vlaanderen. Het is niet mogelijk een prijs op te dringen voor Vlabraver zonder de instemming van een derde van de aandeelhouders van het publieke deel. Een uitbreiding van de capaciteit met een vierde lijn is dus onmogelijk. Dit hoort thuis bij de vetobeslissingen. Onder meer omwille van de mensen die aan de Vlaamse kant wonen, heeft Leefmilieu er alle belang bij dat we in verband met Neder-Over-Heembeek mee rond de tafel zitten om strenge milieuvorwaarden op te stellen. We hebben expliciet aan de voorwaarde toegevoegd dat de waarde van de activa en de grootte van en de vergoeding voor de kapitaalbreng voorafgaandelijk objectief voor alle betrokken partijen moeten worden vastgelegd. Dat vraagt vanzelfsprekend heel wat rekenwerk van specialisten.

De derde belangrijke voorwaarde is de bepaling van de kostprijs. Het is politiek onaanvaardbaar dat we morgen in Vlaams-Brabant twee verschillende prijzen zouden vastleggen voor overheden : een voor Vlaams-Brabant en een andere voor de Brusselaars. Dat is onmogelijk. De logica is hier rechtlijnig doorgetrokken. Voor de publieke partner, zowel in Vlaams-Brabant als in Brussel, moet de kostprijs dezelfde zijn. In Brussel heeft men de intentie om hiervoor een oplossing te vinden, maar vooralsnog is die er niet. We mogen hierbij niet vergeten dat de intrede van Watco, zowel in de exploitatie- als in de eigendomsmaatschappij, de zaken bemoeilijkt. Watco heeft immers indirect een belangrijke stem in het kapittel via de afgesloten akkoorden. Daarover moet het overleggen met zijn privé-partner. Maar dat is in de eerste plaats hun opdracht. Onze opdracht bestaat erin vast te leggen onder welke voorwaarden we wensen samen te werken en af te zien van het alternatief.

De vierde voorwaarde betreft de waarborgen voor de milieukwaliteit. In het Brussels Gewest bestaat onrust over de gevolgen van de verbrandingsactiviteiten in Drogenbos, ondanks de bijzonder strenge voorwaarden die we in de milieuvergunning hebben opgelegd vanuit de bestendige deputatie en eventueel nog zouden toevoegen op het niveau van het beroepsdossier. Het is dan ook normaal dat we dezelfde voorwaarden opleggen voor de verbrandingsactiviteit in Neder-Over-Heembeek. Minimaal moet men daar dus dezelfde voorwaarden aanvaarden als in Drogenbos. Dat is de logica zelve. Als over een vergunningsaanvraag moet worden beslist, zal de uitstoot van de NOx-en een van de bijkomende voorwaarden zijn. In diezelfde

waarborg moet er ook een garantie zijn voor de rapportering. Aminor moet dus inzage en toegang hebben tot alle gegevens.

Onze laatste voorwaarde gaat over de bekrachtiging. Dat is volgens ons geen zaak van ons en Vlabraver enerzijds en de twee regeringen anderzijds. Ze moet daarentegen bij decreet en bij ordonnantie worden verricht door het Vlaams en het Brussels Parlement. We mogen de zaken niet aan de toevalligheden van een tijdelijke regeringssamenstelling overlaten.

Ik denk dat ik zo heb geantwoord op een aantal specifieke vragen, onder meer van mevrouw Verwimp. De oplossing voor de restfractie van de verbrandingsoven is dezelfde als wat Vlaams-Brabant vanuit Drogenbos zou doen. De restfractie wordt normaal gestort, tenzij de bepalingen van Vlarea, het Vlaams Reglement Afval, mogelijkheden openlaat om ze te gebruiken als secundaire grondstof. Wat de roosteroven in Drogenbos betreft, is het de overheid die de normen opstelt en de investeerder die de technologie kiest. Dat lijkt me ook logisch. De overheid dringt geen technologie op. Op die manier zouden echte monopolies worden gecreëerd.

Het onderzoek en de ontwikkeling zijn reeds besproken. Ik hoop dat deze vijf voorwaarden een antwoord zijn op uw vragen. Ze zijn uiteindelijk afkomstig van de betrokkenen zelf. We zullen moeten nagaan of dit sluitend genoeg kan worden geformuleerd. Op de vraag van de heer Lootens-Stael, onder meer over de financiële implicaties, heb ik ook geantwoord. De vraag van de heer Malcorps heb ik eveneens beantwoord, ook inzake Watco en de uitdoofsituatie. We mogen er geen geheim van maken dat we het nog meer willen hebben over het vervangen van verbranding door recyclage. Dit is trouwens ook de draad van het afvalstoffenbeleid. Minister Gosuin gaf me informatie over de rookgaszuivering in Neder-Over-Heembeek.

De heer Johan Malcorps : Biedt dat voldoende garanties voor u ? Is dat de beste beschikbare technologie ?

Minister Theo Kelchtermans : De informatie die we aan de onderhandelingstafel krijgen is dat de technologie die Brussel inzet, evenwaardig is aan die van Drogenbos, de NOx'en buiten beschouwing gelaten. Dit laatste aspect kan echter nog worden besproken.

Kelchtermans

Er is een verschil tussen het bestek en de vergunning die men oplegt. Minister Gosuin kan zich volmaakt verzoenen met onze vraag. Zelfs als het bestek anders is, kan de vergunning qua voorwaarden nog strenger zijn dan het nu vooropstelt. Brussel heeft dat zelf nog in de hand, ook voor dit aspect van de vergunning. Dat werd bij het overleg duidelijk als voorwaarde gesteld. De werken waren echter al aanbesteed en zijn ondertussen reeds toegewezen. Men heeft me meegedeeld dat ze normaal op 4 oktober van start zouden gaan.

In verband met het GFT vraagt Brussel of we ook daar capaciteit ter beschikking zouden stellen. We hebben verklaard dit soort afval afzonderlijk te willen bekijken, maar sluiten niet uit dat in geval van een duidelijke samenwerking, voor het GFT een gelijkaardige regeling aan de andere kant mogelijk wordt, volgens dezelfde voorwaarden. Deze beide worden echter niet aan elkaar gekoppeld.

De heer Johan Malcorps : Kan dat impliceren dat er een nieuwe grote composteringsinstallatie moet komen in Vlaams-Brabant ?

Minister Theo Kelchtermans : Men kan de bestaande capaciteit daarvoor benutten. Ik verwees daarvoor naar een van de intercommunales die over zo een installatie beschikt.

De heer Johan Malcorps : Dus wordt er niet aan een nieuwe installatie gedacht ?

Minister Theo Kelchtermans : Neen, daar is geen sprake van. Hier wordt in functie van de aanvoer gewerkt. De voorbije zomer zijn er wat problemen geweest in de composteringsinstallaties. Overal zoekt men nu verwoed naar oplossingen, en men maakt zich sterk dat men ze ook zal vinden. Wat de capaciteit zal zijn, ook van de bestaande installaties, hangt enigszins van die oplossingen af.

Mijnheer de voorzitter, tot slot wil ik opmerken dat we er verkeerd aan hadden gedaan als we het overleg uit de weg waren gegaan, of als we het niet ernstig hadden genomen. In verband met de procedure in Drogenbos zijn er heel wat problemen. Ik ga niet in op de vraag of dit een gevolg is van het feit dat de belangstelling daarvoor wordt aangewakkerd. Er is hoe dan ook sprake van 60.000 bezwaarschriften, waarvan er naar verluidt 2.500 van overheden komen. Dat valt niet te onderschatten. Bovendien lees ik dat ook de bouwvergunning

voorwerp uitmaakt van heel wat bezwaren, alhoewel dat niet aan mij werd meegedeeld.

In dit dossier moeten we de rechte lijn blijven volgen. Indertijd hebben we Vlaams-Brabant gevraagd om zijn politieke verantwoordelijkheid op te nemen. Het is de enige provincie die dat op zo een uitdrukkelijke wijze heeft gedaan. Andere volgen nu, maar niet op de wijze van Vlaams-Brabant, waar zowel de bestendige deputatie als de provincieraad, ook met een politieke meerderheid, Drogenbos als inplantingsplaats aanduiden. Ik vind dus dat we deze denkrichting niet mogen verlaten. Ze blijft een volwaardig alternatief als er geen akkoord wordt bereikt.

We moeten dus niet buigen wanneer we worden geconfronteerd met deze enorme heibel. We moeten de mensen er alleen van overtuigen dat we hun alle garanties die ze vragen, ook zullen geven. Het dossier blijft dus overeind. Wel zal er onvermijdelijk een hele juridische veldslag aan voorafgaan. De ervaring uit het verleden heeft aangetoond dat een aantal afspraken tussen de beide gewesten, ook op het vlak van milieu, niet steeds even consequent werden uitgevoerd. Als we echter de commotie tussen deze twee gewesten, die op een aantal terreinen toch in een goede verstandhouding met elkaar zouden moeten leven, aangrijpen als een uitdaging, dan zijn er garanties dat we zowel op milieuvlak als daarbuiten tot meer rationele afspraken kunnen komen. Dan zal men niet voortdurend spijkers op laag water hoeven te zoeken.

De voorzitter : Mevrouw Verwimp heeft het woord.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : Ik dank de minister voor zijn uitgebreid en openhartig antwoord. Toch wil ik nog even ingaan op enkele punten. Laat ik even de pessimistische toer opgaan en aannemen dat de onderhandelingen mislukken. U hebt verklaard dat Drogenbos het eerste volwaardig alternatief blijft. Daar stapt u dus niet van af.

Minister Theo Kelchtermans : Als de onderhandelingen mislukken.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : Daar er op een bepaald ogenblik kon worden onderhandeld over Drogenbos, bent u eventueel bereid toch nog naar andere alternatieven te zoeken en te luisteren als de onderhandelingen rond Neder-Over-Heembeek klem zitten ?

Ten tweede bent u nogal vlug over dat GFT heen gestapt. Het gaat hier uiteindelijk over de helft van het huishoudelijk afval. Naar mijn mening vormt

Verwimp-Sillis

dit toch wel een zeer groot probleem in de dichtbevolkte stad die Brussel is. Er bestaat nu eventueel ruimte in de VLAR-installatie van Grimbergen, dat het dichtst in de buurt ligt. Zou u er toch niet voor zorgen dat daar op termijn meer ruimte wordt gemaakt? Dat kan eventueel door verder promotie te voeren voor het thuiscomposteren. Is dat geen belangrijke strategie? Dit zouden we kunnen vragen aan de inwoners van Vlaams-Brabant, althans die van de minder verstedelijkte delen van de provincie. Het lijkt me immers moeilijk de Brusselaars die in hoge flatgebouwen wonen, te vragen aan thuiscompostering te doen. Graag iets meer over uw standpunt terzake.

De voorzitter : De heer Tobback heeft het woord.

De heer Bruno Tobback : Ik ben de eerste om te pleiten voor onderhandelingen en goede verhoudingen met het Brussels Gewest. Aan de andere kant weet ik ook dat Vlaams-Brabant daadwerkelijk met een gebrek aan capaciteit kampt. Dat is zo ondanks de zeer verregaande inspanningen van de afgelopen jaren tot voorkoming en selectie van afval. Hoe dan ook moet er snel een oplossing voor het probleem komen. Ik vrees dat met deze onderhandelingen de oplossing nodeloos en op een gevaarlijke manier vertraging zal oplopen. Daarmee verergeren de problemen op lange termijn alleen maar.

Mijn tweede opmerking gaat over het scenario van Neder-Over-Heembeek. In Vlaams-Brabant hebben we de uitdrukking dat men van een ezel geen renpaard kan maken. Dat geldt zowel voor die oven als misschien – maar daar zal ik me nog niet onmiddellijk over uitspreken – voor het Brussels Gewest. Ik vraag me in beide gevallen af of het zinvol en realistisch is te geloven dat het Brussels Gewest op lange termijn een derde van die capaciteit kan vrijmaken en -houden. Daarnaast is het nog maar de vraag of die capaciteit dezelfde zal blijven als men de installatie van Neder-Over-Heembeek voldoende milieuvriendelijk en veilig voor de omgeving maakt.

Hoe snel is men overigens van plan die nieuwe technologie in te voeren. Ik huiver immers voor een scenario waarbij het afval van Vlaams-Brabant vanaf 2000 naar Neder-Over-Heembeek gaat en men tegen 2010 wel zal bekijken of die nieuwe technologie ondertussen is ingebouwd en die oven dan als gevolg van een langetermijnplanning even milieuvriendelijk is als die van Drogenbos. Dat laatste moet men trouwens steeds tussen aanha-

lingstekens plaatsen. Ik wil dan ook vragen dat dit parlement nauwgezet op de hoogte wordt gehouden van de evolutie in die onderhandelingen, en dat men zeer beducht is voor deze zeer ongewenste scenario's.

De voorzitter : De heer Lootens-Stael heeft het woord.

De heer Dominiek Lootens-Stael : Mijnheer de minister, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord. Uit ervaring weet ik dat het in het Brussels Gewest niet zo evident is om aan de nodige informatie te geraken. Ik zou toch een paar kleine bijkomende vragen willen stellen. U hebt het bij de voorwaarden over een vetorecht. U geeft in dat verband één voorbeeld : het installeren van de vierde lijn. Ik had daarvan echter graag nog andere voorbeelden ter verduidelijking gekregen.

Mijn tweede vraag gaat over de kostprijs. Ik meen begrepen te hebben dat daar het schoentje wringt. Klopt het dat die voorwaarde erop neerkomt dat de vervuiler in Brussel evenveel zal moeten betalen als de vervuiler in Vlaams-Brabant? Dat betekent dat de Brusselaar in de toekomst meer zal moeten betalen dan nu. Is dat het punt dat minister Gosuin niet wil aanvaarden? Hoe denkt Brussel overigens in de praktijk zijn afval met één derde te reduceren. Ook de heer Tobback stelde die vraag.

Een van de voorwaarden die u zonet opsomde, is dat Neder-Over-Heembeek wordt aangepast aan de milieunormen die gelden voor Drogenbos. Dat is ook een vrij dure operatie. Wie zal dat betalen? Zal dat ook verlopen volgens het stramien één derde, twee derden, of zal er een andere verdeelsleutel worden gehanteerd. Of betaalt Brussel de hele aanpassing vóór Vlaams-Brabant bij de zaak wordt betrokken?

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Ik heb op mijn concrete vraag over een mogelijk gezondheidsonderzoek geen antwoord gekregen. Dit onderzoek zou de effecten moeten meten van de vervuiling in Neder-Over-Heembeek, die nog altijd voortduurt. Misschien kunt u daar nu niet rechtstreeks op antwoorden, maar het zou interessant zijn om te weten of de Vlaamse of de federale regering plannen hebben in die richting. Zo niet, komen er dan initiatieven in dat verband? Dat zou toch wel nodig zijn, bijvoorbeeld voor beslissingen bij problemen die in de toekomst ook elders kunnen opduiken.

Malcorps

Ik zeg trouwens niet dat we op korte termijn helemaal niets meer moeten verbranden, en heb dat standpunt al herhaaldelijk meegedeeld. We verschillen wel met u van mening over hoe beperkt de verbrandingscapaciteit dan wel moet zijn, minister Kelchtermans. Onze fractie blijft het voorliggende afvalplan nog in aanzienlijke mate een verbrandingsplan vinden. Vermits er nog geen enkele beslissing is genomen blijven we echter vol goede hoop.

Ik maak me toch wel wat zorgen over de discussie over die andere verbrandings-eindverwerkings-technieken. Die komt nauwelijks aan bod. Ik heb een uitgebreid onderhoud gehad met een aantal specialisten terzake, zoals Organic Waste Systems. Zij zeggen dat de discussie in Vlaanderen eigenlijk niet ten gronde wordt gevoerd. Ze verwijzen naar het debat rond de keuze tussen afvalverbrandingsinstallaties en scheidings-vergistingsinstallaties dat Nederland heeft gekend. Volgens hen maakt Vlaanderen nu dezelfde fouten als Nederland destijds. We zullen een overcapaciteit op het gebied van verbranding krijgen. Er is nog geen enkele scheidings-vergistingsinstallatie actief. Via modellen kan men echter aantonen dat scheiden-vergisten, gekoppeld aan gedeeltelijk vergassen van wat nog overblijft aan refused derived fuel, veel goedkoper zou zijn dan het werken met klassieke roosterovens. Dat zou ook veel beter zijn voor het milieu en de energieproductie, en de uitstoot van CO₂ meer reduceren. Daar bestaan studies over.

Dit wordt hier allemaal onder de mat geveegd. Ik wil er op aandringen om daar in deze commissie wat meer aandacht aan te besteden en, alvorens het verdict valt voor de komende jaren, toch ook eens alternatieve eindverwerkingsmogelijkheden te bekijken. We moeten daarvoor eventueel wat mensen uitnodigen.

De provincie Antwerpen was de eerste die over scheiden-vergisten heeft nagedacht. Anderen onderzoeken dan weer pyrolyse. Maar dit soort discussies mag niet stomweg tot de coulissen beperkt blijven. We moeten integendeel nadenken over de geprogrammeerde capaciteit en eindverwerking voor heel Vlaanderen. Anders zouden we wel eens de stommiteiten die Nederland en Duitsland hebben gekend, kunnen overnemen. In die landen zal men de kosten daarvan tot in de lengte der dagen moeten dragen.

De heer Jef Van Looy : U pleit er dus voor om de Hoge Maey zo lang mogelijk open te houden ?

De heer Johan Malcorps : Dat heb ik helemaal niet gezegd. Ik herhaal dat afvalverbranding op korte termijn niet kan worden uitgesloten, alhoewel ik natuurlijk wel voorstander ben van maximale preventie en recuperatie van afval. Als je belangrijke beslissingen neemt voor de toekomst, zoals bijvoorbeeld het geval is voor Beveren, Neder-Over-Heembeek of Houthalen, moet je goed overwegen welke alternatieven er zijn, in plaats van direct klassieke roosterovens te bouwen.

De voorzitter : Ik stel voor dat we het debat over het afvalstoffenplan vandaag niet voeren en bij het onderwerp blijven.

De heer Johan Malcorps : Ik heb nog één vraag over een bewering die de minister zonet uitte. De intercommunale Haviland heeft de beslissing genomen om niet meer te verbranden bij Indaver, maar met haar afval naar Ilva te trekken. Dat is toch wel een zeer rare beslissing, gezien de prioriteiten van de minister en het afvalplan.

Tot slot kom ik nog even terug op de aanvoergarantie voor Neder-Over-Heembeek. We zouden wel eens kunnen worden geconfronteerd met clausules dat men voor twintig tot dertig jaar een gegarandeerde aanvoer van 180.000 ton wil. Is er voorzien in de mogelijkheid om af te bouwen, en deze verplichting niet zo lang mee te dragen ? Dat zou namelijk een ernstige domper plaatsen op het preventie- en recuperatiebeleid.

De voorzitter : De heer De Vilder heeft het woord.

De heer Freddy De Vilder : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik heb zonet mevrouw Verwimp horen verwijzen naar de installatie van de VLAR in Grimbergen. Ik zou er toch voor willen pleiten dat de VLAR de kans krijgt een oplossing te zoeken voor de enorme milieuproblemen, vóór men daar naar een grotere capaciteit overgaat.

De voorzitter : Ook ik zou u nog een vraagje willen stellen, mijnheer de minister. Hoe ver staat het met de aanbestedingsprocedure voor de oven van Drogenbos. Riskeren Vlabraver of het Vlaams Gewest schadeclaims ?

Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister Theo Kelchtermans : Het alternatief voor Drogenbos, mevrouw Verwimp, blijft de huidige afvalverbrandingsoven. Het is niet aan ons om alternatieve technologieën aan te reiken. De overheid moet de normen opstellen. Het dossier

Kelchtermans

Drogenbos wordt door niemand vertraagd, noch in vraag gesteld, integendeel.

Ten tweede kom ik tot de opmerkingen over het GFT in Grimbergen en over het thuiscomposteren. Grimbergen moet eerst zijn problemen oplossen vóór bijkomende overeenkomsten een schijn van kans hebben. De Vlar weet dat ook. Zo niet belandt men metertijd met de composteringsinstallaties in dezelfde discussies als nu met de verbrandingsovens en zijn ze nergens meer welkom. Ze hebben er alle belang bij om zo snel mogelijk de problemen op te lossen en dan de volgende stap te zetten.

Mijnheer Tobback, er is geen enkel gevaar voor vertraging. Ik heb in het vergunningendossier van Drogenbos nog ongeveer twee maanden voor de finale datum. We hebben bij de onderhandelingen ook altijd gezegd dat we zo snel mogelijk willen werken. Deze onderhandeling wordt dan ook met grote spoed verdergezet. Er zal een duidelijk bewijs worden geleverd van de goede wil van het Vlaams Gewest. Men zal de voorstellen op hun concrete inhoud kunnen beoordelen.

De nieuwe technologie met rookgaszuivering is nu ingevoerd in Neder-Over-Heembeek. In verband met de vergunning kunnen we in de overeenkomst uitdrukkelijk vermelden dat de voorwaarden dezelfde moeten zijn als de momenteel voor Grimbergen geldende. Het bestek heb ik niet gezien, maar ik werd verzekerd dat er geen enkele reden bestaat om te geloven dat minderwaardige technologie zou worden gebruikt. Watco is immers hun partner, en is voor 49 percent vertegenwoordigd. Het beschikt over een ruime knowhow en zet de modernste technologie in. Hoe dan ook zal ik het parlement steeds blijven inlichten over de stand van zaken. Er moet een samenwerkingsakkoord komen.

Mijnheer Lootens-Stael, zoals ik al zei, is tegen een vierde lijn een veto ingeroepen. U vroeg om meer voorbeelden van ons vetorecht. Er zijn er heel wat. We hebben Vlabraver immers gevraagd op welke essentiële onderdelen we dit recht nodig zouden hebben. Ik kan u hier nu geen lijstje van geven, maar het zal gaan om zaken die de basisfilosofie van het samenwerkingsakkoord betreffen.

We moeten aanvaarden dat een combine van Vlabraver met Watco niet kan. Brussel is immers bang van de inbreng van Vlabraver, omdat Vlaanderen heel wat meer te bieden heeft dan Brussel. Het

gevaar voor combines met een omgekeerd effect is ook niet denkbeeldig. We zien steeds wat wij willen zien. In Brussel bestaat een omgekeerde situatie. We moeten daarom garanties krijgen van de publieke partners. Ook die voorwaarden zullen zeer uitdrukkelijk worden omschreven.

De kostprijs vormt een enorm probleem. Alle publieke partners die op een volwaardige manier intreden, moeten tot dezelfde kostprijs komen. Zo niet zou de ene partner de niet-reële kostprijs van de andere subsidiëren. Bij een volwaardige intrede bestaat er geen reden voor verschillende behandelingen. Eenmaal ingetreden is men geen klant, maar een partner, en die behandelen elkaar evenwaardig.

De heer Dominiek Lootens-Stael : Mijnheer de minister, u hebt het nu wel enkel over de publieke partners.

Minister Theo Kelchtermans : Inderdaad, Watco bepaalt zelf wat het met de vrijgekomen capaciteit doet. Indien het ermee naar de markt trekt, bepaalt het mee de marktprijs. Ik heb het nu enkel over Vlabraver en over Brussel. Dit zijn publieke partners voor de verwerking van het huishoudelijk afval. Als Watco vrijgekomen capaciteit zou willen benutten, dan mag het hiervoor volgens een overeenkomst aan de exploitant de marktprijs vragen. Maar als Vlaams-Brabant het huishoudelijk afval komt leveren, zal de prijs dezelfde zijn als de prijs die het Brussels Gewest zijn inwoners aanrekent. Ik spreek niet over de heffingen, maar over de prijs die aan de verbrandingsoven moet worden betaald.

Hoe Brussel de reductie zal verwezenlijken, is zijn zaak. In ieder geval hebben we de garantie gekregen dat ook als Brussel daar niet in slaagt, het één derde van Vlaanderen niet in vraag zal worden gesteld. Watco zegt zelf dat ze in dat geval misschien wel naar Wallonië moeten trekken. Samenwerking is immers mogelijk. In dit geval zullen zij het zeer moeilijk hebben om hun systeem te verantwoorden, maar hierover moeten wij niet nadenken.

Wie een volwaardig partner wordt, moet een deel van de lasten uit het verleden dragen en moet deelnemen aan de modernisering. De aanpassingen in Neder-Over-Heembeek zullen dus nodig zijn.

Mijnheer Malcorps, minister Demeester heeft mij vragen gesteld over het gezondheidsonderzoek. Maar ook als de conclusie zou zijn dat er geen risico's bestaan voor de volksgezondheid, zal dit niet worden aanvaard. Mevrouw Vogels heeft mij over

Kelchtermans

haar ervaringen hiermee in Antwerpen verteld. Daar heeft het VITO uitgebreide onderzoeken gedaan, waarvan de conclusies geruststellend waren. Toch werden deze niet aanvaard omdat er zo een psychose was ontstaan over de verbrandingsovens. Ik vraag mij soms af wie daartoe bijdraagt. (*Gelach*)

Over Organic Waste Systems heb ik raad gevraagd aan de verantwoordelijken van de VLAR. Volgens hen moet dit worden gerelativeerd. Het kan een mogelijkheid vormen voor de toekomst, maar is momenteel onbruikbaar. Ten eerste is het veel duurder, en ten tweede spreekt men over een maximumcapaciteit van 11.000 ton.

De heer Johan Malcorps : Het is wel haalbaar.

Minister Theo Kelchtermans : Ik kan u enkel medelen wat men mij hierover heeft verteld. Als ik nu overal ga vertellen dat OWS volgens de heer Malcorps wel mogelijk is, dan heb ik een enorm gezagsargument. (*Gelach*)

Mijnheer Malcorps, u moet toch vermelden op welke gegevens u zich baseert. Mij werd verteld dat de industriële toepasbaarheid wegens onvoldoende capaciteit nog niet haalbaar is.

Wat voor OWS geldt, is ook toepasbaar op pyrolyse. Men stelt het als alternatief voor, maar daarvoor is men nog niet bevrijd van de hoge kostprijs. Ten tweede is het nog steeds onmogelijk om op een grotere schaal te werken, waardoor men met belangrijke restfracties blijft zitten.

Ik vind het ook eigenaardig, maar Haviland kan nog doorwerken tot we midden 1998 beslissen dat het huishoudelijk afval niet meer mag worden gestort. Helaas wordt op dit ogenblik voor de goedkoopste oplossing geopteerd. Dit gebeurt ook bij andere intercommunales, die bij problemen met de verbrandingsoven onmiddellijk naar een stortplaats trekken in plaats van de capaciteit van andere verbrandingsovens te benutten. Het is dus goed dat het stortverbod in 1998 zal ingaan.

Over de eenderderegeling hebben we een voorstel klaar. Dat houdt in dat we de 180.000 ton niet moeten blijven leveren als Vlaanderen een lagere afvalproductie kent. Zonder Vlaanderen kan er niet worden beslist tot een hogere capaciteit. Als er een reductie komt, verlagen wij proportioneel mee. Wij gaan ervan uit dat Brussel en Vlaams-Brabant hiervoor een competitie zullen aangaan, want als Brus-

sel minder afval moet verwerken, dan daalt ook het één derde dat wij mogen leveren. Als Brussel bijvoorbeeld succes kent met het systeem van selectief ophalen, en daardoor de capaciteit kan verkleinen, dan is het niet langer verplicht van ons nog 180.000 ton af te nemen, maar blijft die verplichting beperkt tot één derde van de totale verwerking. Dat hangt ook af van het aantal inwoners.

Indien nodig kan Watco direct een bijkomende capaciteit op de markt brengen. Ze zouden niets liever hebben.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : Dit is niet onze bedoeling. Wij willen afbouwen.

Minister Theo Kelchtermans : Eén derde is één derde. Indien wij beslissen dat wij die niet nodig hebben, dan komt die ter beschikking van iemand anders. De 30.000 ton kan niet oningevuld blijven.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : Is het dan de bedoeling om nooit af te bouwen ?

Minister Theo Kelchtermans : Het is wel de bedoeling af te bouwen, maar wanneer partners dit willen doen, moeten ze dat tegelijk doen.

Ik denk dat ik enkel nog moet antwoorden op de vraag van de voorzitter. De aanbesteding is inderdaad achter de rug en werd toegewezen. Vlaams-Brabant beheert het dossier. Dit is een groot verschil, waardoor Brussel rechtstreeks over zijn oven kan onderhandelen. Het Vlaams Gewest beschikt over de goodwill van Vlabraver, om met hun instemming te onderhandelen. Wij zijn dus in de zaak betrokken via een partner die zelf kan beslissen. Schadeclaims en de gemaakte kosten zullen vanzelfsprekend bij een eventuele instapregeling worden besproken.

De voorzitter : Mevrouw Verwimp heeft het woord.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : Mijnheer de minister, ik zou graag weten welk verschil er is in het aandeel dat de openbare besturen van respectievelijk Neder-Over-Heembeek en Drogenbos in de investering bijdragen. Ik neem aan dat u nog geen juist bedrag kent voor Neder-Over-Heembeek, maar hebt u al een raming ?

Minister Theo Kelchtermans : Ik weet niet precies wat dat Vlaams-Brabant kost. Er bestaat een verdeling tussen Vlabraver en de verschillende intercommunales. Het Vlaams Gewest betaalt niets. De VLAR heeft een participatie. De overheid is er in de meerderheid. Ik ben niet zeker, maar denk dat

Kelchtermans

de verhouding 51-49 is. De toewijzing bedraagt verscheidene miljarden franken. De juiste gegevens kan ik u later bezorgen.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door de heer Malcorps werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet uiterlijk 24 uur na de sluiting van de vergadering zijn ingediend.

Het Parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering uitspreken.

Het incident is gesloten.

[...]

– *De vergadering wordt gesloten om 12.55 uur.*
